

HORTOBÁGYI HÍRADÓ

KARÁCSONYI KÜLÖNSZÁMA

2016. december • XIX. évfolyam 5. szám

Templomszentelés

Tisztelettel köszöntöm a Főtisztelendő és Főtisztelendő Püspök Urakat, az egyházak képviselőit, a megjelent kedves vendégeket, a hortobágyiakat és mindenkit, aki ma velünk ünnepel!

Több, mint másfél évtizede annak, hogy a település akkori polgármestere Cseri Géza kezdeményezésére a római katolikus, valamint a református egyház püspökei Bosák Nándor és dr. Bölcskei Gusztáv püspök urak elhatározták, hogy Hortobágy településen ökumenikus templom épüljön. Másfél évtized templomépítésre – történelmi vizsgálatok után – nem nagy idő. Számunkra hortobágyiak számára azonban szinte

végtesnek tűnt az az idő, amióta az önkormányzat az ökumenikus templom elhelyezése és építése céljából a település szívében, ebben a világörökségi – és műemléki környezetben lévő telket adományozta az egyházak és híveik számára. A római katolikus és a református egyház, az állam, valamint az önkormányzat támogatása mellett sokan járultak hozzá, hogy ez az álom megvalósulhasson. A templomépítésére létrejött alapítvány dr. Déri János elnökletével és a két egyház egyenlő arányú képviseletével hosszú éveken keresztül dolgozott azon, hogy a templom megépüljön a település lakói és az ide látogató turisták igényeinek kielégítésére. Személy szerint nagy örömmel tölt el, hogy a falu lakói nevében én mondhatok köszönetet elsősorban az egyházak képviselőinek, a kezdeményező Cseri Géza-nak, a híveknek, a Hortobágy Templomáért Alapítványnak és minden támogatónak, hogy hozzásegítettek bennünket ahhoz, hogy polgáraink a hitéletet ebben a szép és modern templomban gyakorolhassák.

Áldott békés Karácsonyt és sikerekben gazdag boldog új évet kívánok Hortobágy Község önkormányzatának képviselő-testületének és valamennyi dolgozója nevében!

Vincze Andrásné polgármester

Engedjék meg, hogy Assisi Szent Ferenc örök érvényű imájával fejezzem ki Hortobágy lakóinak háláját ezért a templomért, amely a hit, a szeretet és a békesség háza!

„Uram, tégy engem a te békéd eszközévé, / hogy ahol gyűlölet lakik, oda szeretetet vigyek, / ahol sértés, oda a megbocsátás szellemét, / ahol széthúzás, oda egyetértést, / ahol tévedés, oda igazságot, ahol kétely, oda hitet, / ahol kétségbeesés, oda reményt, / ahol árnyék, oda fényt, ahol szomorúság, oda örömet. /

Uram, add, hogy inkább én igyekezzem vigasztalni, / minthogy vigaszra várjak, / inkább én törekedjem megértésre, / mint hogy megértést óhajtsak, / inkább én szeressek, minthogy szeretetet igényeljek. / Mert önmagunkat feledve – találjuk meg magunkat; / ha megbocsátunk – akkor nyerünk bocsánatot; / és ha meghalunk – azzal ébredünk az örök életre. Amen”

Kérem engedjék meg, hogy Bodó Sándor országgyűlési képviselő Úr, – aki ma sajnos hivatalos elfoglaltsága miatt nem tud itt lenni – üdvözlétét és jó kívánságait tolmácsoljam!

Végezetül szeretném bejelenteni, hogy Hortobágy Község Önkormányzata a templom szentelés alkalmából 100.000 Ft értékű adományt kíván a templom berendezésére felajánlani.

Vincze Andrásné polgármester asszony köszöntő beszéde

Felszentelték a templomunkat

A másfél évtizede épülő Hortobágyi Ökumenikus Templom felszentelésére gyülekeztünk 2016. Adventjén, december 3-án, szombaton. A zsúfolásig megtelt templomban, az ökumenikus istentiszteletre a 122. zsoltár (Áldáskívánás az anyaszentegyházra) versei alatt vonultak be az egyházi előljárók. Baloghné Hajdú Krisztina református lelkipásztor üdvözölte a megjelenteket, majd a 259. ének (Jöj Szentlélek Úristen...) sorai csendültek fel.

A templomot dr. Fekete Károly a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke és Palánki Ferenc a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye megyéspüspöke szentelték fel.

A Bibliát az oltárra Baloghné Hajdú Krisztina református lelkipásztor és Hasulyó János katolikus plébános közösen helyezték el.

Dr. Fekete Károly a Tiszántúli Egyházkerület püspöke igehirdetésében János evangéliumának első fejezetéből idézve mutatta be Keresztelő Szent János és Jézus szerepét az Istenhez való eljutásban. Szent János a Krisztusra találás eszköze, a pusztába kiáltó hang, a hírnök. Ugyanezt a párhuzamot vonta az Isten és a tiszteletére épített templom között is. Hozzátevé, hogy a pusztai falak nagyon esztétikusak, messzire világítók, de mit érnek, ha nem tudjuk, mi az üzenete templomnak. Az átfarmálódás helye, olyan tér, ahol mindent és mindenkit az Isten határoz meg. A templom csak

eszköz, a cél, az Isten! Általában a pusztában, így itt a hortobágyi pusztában mélyén is, mint ősi, kísérteties helyen az Istenhez és önmagához is közelebb kerülhet az ember. Az egyedülletben megszülethet az Istenre szorultság érzése. A most megszentelt templom, Isten hortobágyi bárányainak hajléka.

Palánki Ferenc Debrecen-nyíregyházi megyéspüspök kiemelte, hogy hegyvidéki emberként beiktatása óta megtapasztalta, az Alföldön, ha messzire tekintünk, az ég és a föld összeér. A most felszentelt templomban és a szívünkben is ugyanúgy összeérhet az ég és a föld. A pusztában épült templom az Isten jelenlétére tanít és figyelmeztet bennünket. A hortobágyi templomban a múlt, az emlékezés terheit leheteti a meggyötört lélek. Megtisztulhat,

azonosulhat Istennel, és újult emberként, hiteles tanúságtevőként, élő templomként járhatja életútját a világban.

Szabadi Árpád református esperes imádságát Felföldi László római katolikus püspöki helynök az Úrtól tanult – az egybegyűltekkal közös – imádsága követte.

Dr. Déri János a Hortobágyi Templomért Alapítvány elnöke a templom építésének történetét mutatta be.

Vincze Andrásné Hortobágyi község polgármestere is köszöntötte a templomszentelésre megjelenteket.

A világi beszédeket a debreceni Maróthy György Pedagóguskórus egyházi énekei övezték.

A nemzeti Himnuszunk közös éneklésével és a püspökök áldásával zárult templomszentelésünk ünnepélyes eseménye.

Fekete István: Betlehem

A konyhában ültünk a földön és a tűzhely meleg fénye kiugrott néha meg-megsimogatván arcunkat. Hallgattunk, de magunkban megvallottuk, hogy a műtökéletes, és nem is vettük le a szemünket róla. Tornyos volt, ajtaja volt, ablakai voltak, ahol be lehetett tekinteni (egy krajcárért!), és ha bent meggyújtottuk a kis gyertyát, kivilágosodott az egész épület valami boldog, meleg világossággal, mint a szívünk ablaka abban az időben. Egyszóval: Betlehem volt.

A Szent Család kicsit oldalt állt előtérben a jászollal s a jászolban Jézuskával, aki mosolygott, és kövér kis kezét ökölbe szorította, ámbár, mi akkor még nem gondoltunk arra, hogy ha ez a kéz egyszer kinyílik, mekkora ragyogás árad belőle a világra. Ennél sokkal nagyobb gondjaink voltak. Elsősorban az, hogy Jézuska mezítelen maradjon-e, vagy takarjuk be.

– Megfázik! – mondta Bence Gábris, aki érzékeny lelkű fiú volt.

– Buta vagy – szólta Andók Pista -, aki Isten, az nem fázik.

– A biblia azt mondja – szólalt meg végül Peszelka Péter, aki papnak készült –, hogy «édesanya pólába takarta és jászolba fektette...»

Ez döntött. A pólya természetesen nem lehetett akármilyen anyagból, ezért selyemből lett, a selyem pedig anyám télikabátja béléséből lett.

Másodsorban ott volt még a számár kérdés. Két számárunk is volt ugyanis. Peszelka Péterre néztünk, aki csizmája orrát vakargatta piszkos kis körmével és lesütve a szemét erősen gondolkodott, de aztán kivilágosodott értelmes, fanyar arca:

– Az nincs a bibliában, hogy hány számár volt. Több pásztor volt, hát számár egy se volt...

Subák, láncosbotok, bajuszok és szakállak, kucsmák és tornyos angyalsüveg már készen voltak, így semmi akadályuk nem volt annak a lelkes izgalomnak, amely másnap a falu végén abban a felkiáltásban érte el tetőfokát, hogy:

– Szabad-e betlehemet köszönteni? És hulltak a krajcárok... Péter perse-

lyébe, amely mind súlyosabban zörgött – mi tagadás – ébren tartva, sőt fokozva elhivatottságunk érzését. Berta Jancsi ugyan apja szörtarisznyáját is a nyakába akasztotta, hogyha valahol – netán – enni-valót is adnának, de inkább Pétert toltuk előre, zörgő perselyével figyelmeztetve a háziakat, hogy készpénzadományokra rendezkedtünk be.

Na, a büntetés aztán nem is maradt el. A betlehemi csillag ragyogása mellett nem vettük észre a pénz ördögének sátánpofáját, és szenteste – Berta Jancsi pokoli indítványára – elindultunk a szomszéd faluba, most már kizárólag azzal a céllal, hogy a persely tartalmát a végsőkig fokozzuk.

Csendes, borús, mégis kemény alkonyat volt. A hó nem olvadt, a jegenyék felett

és a völgyek hajlásaiban fenyegetően kék volt a köd. Azután Király bácsival találkoztunk, a kanász-szamadóval.

– Hová mentek, gyerekek?
– Csak ide a szomszédba...

Az öreg felnézett az égre...

– Hát én nem mondok semmit, de iparkodjatok, mert ujjan idő gyűn, hogy megemlegetitek...

– Sietünk, Károly bácsi.

Igazán siettünk volna, de úgy megbámulták takaros betlehemünket, úgy tartóztattak bennünket, etettek, itattak (ne mondják a szomszéd faluban, hogy nem látják szívesen a gyerekeiket) és főleg úgy tömték a perselyt, hogy se láttunk, se hallottunk.

Pedig közben feltámadt a szél, lenyomta a felhőket és szitálni kezdte a havat a fekete éjszakába. Ezt azonban a házak között alig lehetett érezni, de amikor kiértünk a szabad mezőkre, belénk mart, és engem, aki a betlehemet vittem, majd belelökött a patakba.

– Egyenest! – vezényelt Jancsi, aki nagy

lókötő volt, de a szíve helyén – ha a nyárfás utat elértük, nincs semmi baj.

– Nem kellene visszafordulni?

– Nem! – üvöltött Jancsi – engem agyonvernek, ha nem leszek ott az éjféli misén.

Az idő és a tér elveszett. A nagy subákat majd földre nyomta a szél, a hó vágott, mint a jeges vessző, és reszketve izzadtunk, ijedt kis erőnk utolsó megfeszítésével.

Vánszorogtunk. A kis betlehem oldalát már feltépte a szél és kísértetiesen csapkodta a papírt, miközben a toronyban a kis bádogcsengő néha megkondult, mint a lélekharang. Nem tudtuk, hol vagyunk, és szívünk körül halálos hidegen bujkált a félelem.

– Megfagyunk – mondta valaki, mire Bence Gábris leroskadta a hóra, és sírni kezdett, de sírását elkapkodta a sikoltó szél. És csak álltunk. Összebújtunk a Gábris körül, a betlehem lecsúszott a kezemből a hóra és nem hittünk már semmiben, csak ez elműlás borzalmában és már nem is voltunk.

– Imádkozunk! – mondta ekkor Péter, és ennek a szónak a mélységében egyszerre végtelen csend lett, és ebben a csendben alig hallhatóan, mégis világosan megérintett bennünket meleg szárnyával a távoli harangszó.

– Harangoznak – ordított Jancsi –, most már tudom az utat.

– Imádkozunk – mondta Péter, és imádkoztunk.

És éjféli misén otthon voltunk.

És azóta is, ha nagy baj van és kiesik kezemből a betlehem, azt az imát mondom és azt a harangszót hallok még ma is.

Meghívó

Falukarácsony december 20-án délután 17:00 órától lesz „Karácsonyi álom” címmel. Mindenkit Szeretettel várnak az iskola tanulói!

Mikulás Ünnepség a Kollégiumban

6-án este a gyermekek éneklése közepette érkezett meg a várva-várt Mikulás a kollégiumba. A több, mint 50 gyermek kitörő örömmel fogadta a teli puttonnyal messzi földről hozzánk látogató Mikulást, akinek vidám műsorral kedveskedtek.

Szoboszlói csergetés

Hideg, havas idő volt Szilveszter napján... A városházán Lente Pál beszélt. Én...dél felé egy felszékényi nádat hoztam a Kösiről. Ebbe a hidegbe jobban kell fűteni a kemencét, ha nem akarunk megfázni. Amint jövök a város alatt, látom ám, hogy a nagy szilfák tele vannak varjúval. Némelyiken több varjú van, mint nyáron a falevél! Meg is állítottam a lovakat, figyeltem a fekete madárhadat. A Kösín-túli erdőből éppen egy újabb nagy csapat érkezett. Most valami elriasztotta onnan őket! Idegenek vannak az erdőben főhadnagy úr! Jó lesz vigyázni,

mert jobb félni, mint megijedni! Ennek bizony fele sem tréfa, azonnal cselekedni kell! – válaszolta Czeglédy főhadnagy. Mindenek előtt meg kell tudnunk, milyen létszámú lehet a leselkedő csapat. Azután a népet fel kell készíteni a védekezésre, vagy ha reménytelen lenne az ellenállás, a menekülésre.

Aztán rendelkezett. Kulcsár Tóth uram, mint az első tized hadnagya 8-10 legényt tüstént szedjen össze kémlelésre! A legügyesebb közelítse meg az erdőt. A többi meg a Kősi nádasban húzódjon be egymástól füttyhangnyi távolságra. Az

első kémlelő hajdú szokás szerint jelezzen. Minden füttyszó száz törököt jelent. Ha 300-nál többen lennének, szaggassa a füttyöt, mint a nádi cinege. A legközelebb lévő meg rohanjon ide a hírrel, amilyen gyorsan csak tud!

Ezután Karcsa Péter a VI. tized hadnagya kért szót. Ravasz ember hírében állott. Kedvenc mondása volt – azért van feje az embernek, hogy használja! Jól ismerte a törököt, sokat csatározott ellenük. Én azt mondom, kezdte beszédét, hogy cselt kell vetni a rablóknak. Kevesen vagyunk fegyverfogható emberek.

A fejünket használjuk! Többnek, meg erősebbnek kell látszanunk, mint amilyenek valójában vagyunk.

Úgy véli hadnagy úr – szolt az egyik tanácsnok – a török annyit ivott, hogy egy helyett kettőt lát? Ha nem tett volna vésszen komoly a helyzet, jót derült volna az egész nemes tanács. Most azonban komor hallgatás ülte meg a helyiséget.

Csak Karcsa Péter beszélt tovább rendületlenül. Két tized emberei a Nagy gátnál, másik kettő a Kis-gátnál védjék a város kapuit. Egy tized fegyveresei meg a Kösi mentén a Vénkert felé elhúzódnak. Amikor támadni kezd a török oldalról meg hátulról, rontsának rá. Csapjanak olyan zajt, mintha az egész hajdúság itt lenne! A többiek meg a várost körülvevő árok, palánk mentén üsse, vágja az ellenséget. De az asszonyok meg a nagyobb fiúk, lányok sem maradhatnak tétlen. Tepsikkel, üstökkel, kolompokkal, ostorokkal a templom körül gyülekezzenek. Adott jelre csapjanak olyan éktelen zajt, mintha egy egész hadsereg jönne.

A tanács legidősebb tagja, Literáti jegyző úr éppen ellenvetését akarta megtenni, amikor kivágódott az ajtó. Három a füttyszó, kiáltotta elfúló hangon a hírhöz! Háromszáz körül lehet az erdőben meghúzódó török – mondta, amikor szusszant egyet.

Akkor megvédjük magunkat, városunkat! – jelentette ki Czeglédy főhadnagy. Hallotta mindenki Karcsa hadnagy szavait. Nincs idő tétlenkedésre! Úgy legyen minden, ahogy elmonda! Minden tized készülődjön, de rögtön! Induljon mindenki a kijelölt helyére! De nem is kellett már készülődni. Talpon volt az egész város.

December végén hamar sötétedett. Alig lehetett öt óra, amikor a török mozgolódni kezdett. Óvatosan lopakodtak előre a Kösi partján egészen a Török dombig. Minden mozdulatukat figyelemmel kísérte a toronyból a vigyázó. A havas, fehér tájon még estefelé is mindent jól lehetett látni.

A főhadnagy vezetésével a templom előtt sorakozott a szoboszlóiak lovas csapata. A toronyőrnek meghagyták, ha a török támadni kezd, kondítsa meg a harangot. Az lesz a jel a hajdúk ellentámadására, meg arra is, hogy a fallal védett templom köré húzódott asszonyok, öregek, gyerekek a zajongást elkezdjék. Feszült várakozás töltötte el az

embereket. Sorsuk egy hajszálon függött. Az, hogy e vékonyka szál elszakad vagy egyben marad az Isten kegyelmére és a jó szerencsére volt bízva.

Egyszer csak óvatosan megkondult a harang. Elindult a török. Rajta hajdúk! Utánam! – kiáltotta a főhadnagy. Meg-

indult a csapat, mint téli fergeteg. Abban a pillanatban iszonyatos lármába kezdtek a templomkörüliek. Nagy zajjal előjött a nádasban rejtőzködő csapat is. A török meg csak kapkodta a fejét. Könnyű prédára számított. Nem tudták mitévők legyenek. Támadásuk megtorpant. Amikor meg a szoboszlóiak kétfelől is rájuk rohantak, jobbnak látták, ha eliszkolnak. Mint megriadt nyulak, menekültek Kaba és Földes irányába. A hajdúk üldözték, ütötték, vágták a menekülőket.

Talán Derecskéig is kergették volna a törököt, ha köd nem ereszkedik a határba. Olyan sűrű köd szállott le, hogy harapni lehetett volna. Az orrukig sem láttak az üldözők. Jobbnak vélték, ha visszafordulnak. De vajon merre is van Szoboszló?

A hatalmas ködben csak sejteni lehetett, semmint felismerni a hazafelé vezető utat. Tudták ezt az otthon lévő is. Aggodalom töltötte el a szívüket. Szeretteikért a város színe virágáért, apákért, férjekért, tesvérekért nyugtalankodtak.

A baj okos gondolatokat szokott szülni. Az öreg jegyző, aki fegyvert már nem tudott fogni, a fejével segített. Szalmát vitetett a Török-dombra és meggyújtotta. Lángja talán még a sűrű ködön át is jelzi az irányt a hazatérőknek. A torony minden ablakába lámpásokat tetetett. S ha a fény el is veszítené erejét a nagy ködben, a hang biztosan nem! Meghúzatta a harangokat. Az éjszakai csend-

ben a harangszó, mint nyájas hívogató bejárta az egész határt. Még éjfél előtt szerencsésen hazatértek a törököt üldöző szoboszlói hajdúk.

Másnap az év első napján Szoboszló apraja-nagyja ott szorongott a templomban, illetve a templom körül. Sokan be-

sem fértek az Isten házába. Hálát adtak a Mindenhatónak, amiért megoltalmazta őket a nagy veszedelemtől. Bevett szokás volt Hajdúszoboszlón, hogy az istentisztelet után a városi dobos a templom kertjében közhírré tette a fontos tudnivalókat. Most azonban maga Czeglédy főhadnagy lépett a hirdető székre. Rövid beszédet mondott.

Szoboszlóiak, vitéz és nemes hajdúk! Karddal szerezték őseink e földet, e várost, mely nekünk már szülőföldünk és édes otthonunk. Karddal és merész bátorsággal védtük meg tegnap örökségünket, Hajdúszoboszló városát.

Fogadjuk meg, hogy míg itt hajdúk élnek, míg őrzik őseik emlékét, erre a szilveszteri napra mindig emlékezni fognak. Minden év utolsó napján itt a templom körül pattogjanak az ostorok, szóljanak a kolompok és szárnyaljon messze a határba a harangok hangja. A szilveszteri zajongás üzzön el minden városunkra törő veszedelmet!

Fogadjuk! Úgy lesz! – kiáltotta egy szívvel és egy akarattal a sokaság.

Azóta Hajdúszoboszlón minden szilveszter estén szólnak a református templom harangjai. A torony ablakaiban égnek a lámpák. A főtéren csergetők, kolompok, csillagszórók víg hada riasztja a városra leselkedő rosszat és gonoszat.

Forrás: *Történetek Hajdúszoboszló múltjából*, Erdei Gyula (1993)

December

Ez a hónap az ünnep. Mintha mindig harangoznának, nagyon messze, a köd és a hó fátylai mögött.

Gyermekkorunkban e hónap első napján árkus papírra, kék és zöld ceruzával, karácsonyfát rajzoltunk, karácsonyfát, harmincegy ággal. Minden reggel, dobogó szívvel, megjelöltük, mintegy letöröltük e jelképes fa egyik ágát. Így közeledtünk az ünnep felé. E módszerrel sikerült a várakozás izgalmát csaknem elviselhetetlenné fokozni.

A hónap közepe felé, amint közeledett az ünnep, már állandóan lázas voltam, esténként félrebeszéltem, hideglelés dadaással meséltem dajkámnak vágyaimról. Mit is akartam? Gőzvasutat és jeglyukasztót, igazi színházat, páholyokkal, színésznőkkel, rivaldafénnyel, sőt valószínűleg kritikusokkal és azokkal a szabónőkkel is, akik megjelennek a főpróbákon, és rosszabbakat mondanak a darabról. Ezenfelül lengyel kabátkát akartam, továbbá Indiát, Amerikát, Ausztráliát és a Marsot. Mindezt persze selyempapírban, angyalhajjal tetéztve. Egyáltalán, gyermekkoromban mindig a világegyetemet akartam, az életet, amely egyszerre volt bicikli, kirándulás a Tátrába, anyám zongorázása a sötét társalgóban, bécsi szelet, almásrétes és diadal összes ellenségeim fölött.

Most, hogy az ünnep közeledik, meglepetéssel észlelem, mintha még mindig várnék valamire. E napokban megesik, hogy elindulok az utcákon, megállok a kirakatok előtt, nézelődöm. Öngyújtó nem kell. Fényképezőgép, Victor Hugo összes művei, bőrben, zsebkész, melynek gyöngyház tokjában ötféle penge van, továbbá dugóhúzó, körömtisztító és pipaszurkáló is, nem kell. Semmiféle tárgy nem kell már, s ha jól meggondolom, lemondok Indiáról, Ausztráliáról és a Marsról is, ellenségeim cikkeit érdeklődéssel olvasom, s színházba lehetőleg egyáltalán nem járok.

Mégis, valamit várok még. Annyi karácsony múlt el, egészen sötétek, s aztán mások, csillogók, melegék és szagosak,

annyi ünnep, s még mindig itt állok, a férfikor delén, öszülő fejjel, tele kötelezettséggel és ígérettel, melyeket az Angyal sem tudna már beváltani; s még mindig várok valamire.

Néha azt hiszem, a szeretetre várok. Valószínűleg csillapíthatatlan ez az éhség: aki egyszer belekóstolt, holtáig ízlelni szeretné. Közben már megtudtam, hogy szeretetet kapni nem lehet; mindig csak adni kell, ez a módja. Megtudtam azt is, hogy semmi nem nehezebb, mint a szeretet kifejezni. A költőknek nem sikerült, soha, a költőknek, akik az érzelmek és indulatok minden árnyalatát rögzíteni tudják szavaikban.

A szeretetnek nincs színfoka, mint a gyöngédségnek, nincs hőfoka, mint a szerelemnek. Tartalmát nem lehet szavakban közölni; ha kimondják, már hazugság. A szeretetben csak élni lehet, mint a fényben vagy a levegőben. Szerves lény talán nem is élhet másképp, csak a hőben, a fényben, a levegőben és a szeretetben.

Mindezt tudva, az egyre zavartabb és bizonyosabb tudásban, nem tehetek mást, mint sorra járni az üzleteket, s vásárolni öngyújtót, illatszert, nyakkendőt és jeglyukasztót, gőzvasutat és Victor Hugo összes műveit. Tudom, hogy mindez reménytelen. Mit csináljak? Az ember azt adja, amit tud.

(Márai Sándor)

Behajtási ünnep Nánáson

Október harmadik péntekén került sor a hajdúnánási Kendereskertben a Behajtási ünnepre.

A hajdúvárosok között a magyar szürke tenyésztésének Hajdúnánáson mindig kitüntetett szerepe volt. Tehette ezt a város, hiszen hatalmas, 46 ezer katasztrális holdnyi külső földbirtokának délnyugati része a hortobágyi legelőkkel ölelkezik. Évszázadokon keresztül erre alapozták hatalmas gulyáikat.

Ezért van az, hogy itt a marhát és a gulyást előbbre sorolják, mint a lovat és a csikóst.

A nánásiak jószágairól Móricz Pál a „Magyar sirató” című könyvében így ír: „a bús fekete szemű, villás szarvú, hófehér magyar-marhák máig fajtisztán őrzik napkeleti származásukat”.

A Kendereskert a második világegyeztet megelőzően a Legelőbirtokosság számára az apaállatok nevelést szolgálta. Ismerünk egy híres fotót. A harmincas évekből származó kép bikagombozást örökített meg a Kendereskertben. Számos gulyás nyűgözi le a hatalmas jószágot, hogy a óvatoskodó kovácsmester a bika szarvára ügyeskedje a szoknyás gombot. (A gombozással óvják a bikákat attól, hogy egymással verekedve komolyabb sérülést okozhassanak.)

A II. Világháború vége azonban fájdalmas csapást mért a nánási tenyésztésre is. A szovjetek serege 1944. október 30-án 180 apaállatot rekvirált a Kendereskertből és hajtattott kelet felé.

A nánási tenyésztet úgy-ahogy ezt is túlélte olyannyira, hogy a magyar szürke megmentésére és sokféleségének fenntartására Bodó Imre bátyánk még Nánásról is tudott vásárolni jó néhány jószágot. Ezt a nánási gazdák napjainkban is emlegetik.

Néhány éve a nánási előjárók úgy döntöttek, hogy a felújítják a Kendereskert istállóit, hodályait, lakásait. Kiállítás hoztak létre a telep egykori működéséről. A megújulás lezá-

rásaként az 1936. évi Országos Mezőgazdasági Kiállításra felvezetett, nánási Békés nevű bika szobrát avatta a helyi közösség.

A tavalyi után, az idei volt a második behajtási ünnep a megújult Kendereskertben. A pásztorok és a vendégek köszöntését a Szalmakalap és a Szalmaszál citerazenekar műsora követte.

Az ünnepségen megjelentek Hortobágy, Balmazújváros, Hajdúnánás polgármesterei, a választási körzet országgyűlési képviselője és Hortobágy Örökös Pásztorai is.

A közönség elé felhajtott jószág állományok változásáról a tavasszal rovásfára rótt létszámok alapján adtak számot Vitányi Sándor és Szemes Zoltán számadók.

A kecske, rackajuh, bivaly, magyar tarka és a magyar szürke

állománya a szaporulatokkal és a vásárlással lényegesen növekedett, hiszen csak néhány jószág került vágóra.

A látványt színesítette az ötödik éves állatokból jármolt négyes ökörfogat és a nánási csikósok bemutatója.

Az idősebbek Lente Lajos Magyar Nóta Egyesülettel együtt énekelhettek. A Bocskai néptánc csoport szervezte táncházban az ökrös nóták lemezét létrehozó Bürkös Zenekar húzta a talpalávalót napestig.

A gyerkőcöket kézműves foglalkozások és ökojátsszóház várták. A vendégek bioételeket (kemencés kenyérlángost, marhagulyást, pörköltet és nyúlpanrikást) és Nánási portékákat (szörpöket, lekvárokat, pástétomokat, befőtteket, gyümölcslevek, sajtokat, joghurtokat, stb.) kóstolhattak. **(GZ)**

A debreceni töltelékes káposzta

A töltött káposzta finnyás étel, nem mindenkinek mutatja meg magát teljes valóságában, csak a cserépfazéknak tartja a mondás. Ide kérezkedik egy réges-régi történet a debreceniek fedő alá került töltött savanyúságáról.

Egy diák a kálvinista Róma piacán a káposztanövényt, egy csinos és bogárszemű leánykától vásárolta. Otthon az ernyős káposztaleveleket kellően besavanyította, majd azokat elvitte Kemecsim asszonyhoz.

Kemecsim asszony Debrecen városának híres és derék hentese volt. Hírét az iparmű kiállításra készített tizenhat rőfös kolbásza alapozta meg. A díjazott műremek ízes, paprikás és fokhagymás receptje szerint készítette el a káposzta töltelékét is.

Kétfülű, dróthálós cserépfazék fogadta be a kolbász-hússal bélelt kövér leveleket, a füstölt kolbász rövidke

darabjait, a szálasra gyalult káposztát borssal és kaporral keverve. Mindezt arany színű sáfránnyal jól meghintette. Kemecsim asszony a fazekat lantornával, azaz hólyagos ökörbendővel jól be is kötözte.

Ahogy a diák a kemencéből szabadult, csodásan fűszerezett, megborsolt és kaprozott, friss káposztát illatozt, eszébe jutott Pesten éhező barátja, aki debreceni élményeit soha sem tudja elfelejteni. „Én ezzel a káposztával nagy örömet szerzek neki!”-mondta ki a végszót. S nosza, a kész káposztával együtt felutazott Pestre.

A megajándékozott barát a fazékba beleillatozt, s lám őt is elkapta a hév. Kiadta a legújabb jelszót: Édes Barátom, a császárvárosban, a labanc fészekben ebből lakodalmat csapunk!

(A pesti barátnál a felmagsztalt, dicsekvésre méltó magyar termékek listáját

ugyan a tokaji másolás vezette, majd ezt követte a miskolci kenyér, a nagyváradi pereg, a siklósi bicska és a debreceni mézeskalács is. De mindennek a tetején ott trónolt a magyar töltött káposzta.)

A cimborák hajóra szálltak, gőzerejű lapátoson szeltek a vén Dunát. Hármásban voltak ők. Az önzetlen diák, a még önzetlenebb pesti barát és a töltött káposzta, mint egy szótlan remekmű.

Alighogy a bécsi vámvonatra futott a hajó az osztrák vámosok képében hamar alakot öltött a végzet. Ugyanis a szemmel való észrevételezés bajnokai hamar ráleltek a magyar töltött káposztára. Rövid fazékkopogtatás után ingerülten, szó nélkül feltépték Kemecsim asszony fedőként használt ökörbendőjét. Majd finnyáskodva, grimaszokat vágva konzíliumot tartottak a gyanúsak tetsző látvány fölött.

Ugyanis, mit láthattak? A

debreceni módon fűszerezett, aransárgára sáfrányozott káposzta selymesre gyalult szálai gyanús küllemű, sötétbarna színre váltottak és elgémberedtek. A tetejére fektetett kolbász aszott állapotában havannai szivart formázott.

A fináncok a puszogásukat követően lecsaptak. A debreceni töltött káposztát, mint ismeretlen eredetű vágott dohányt lefoglalták. A magyar gasztronómia ifjonti hőseinek a fafejű labancokat korántsem tudták meggyőzni a honi kulinária rejtelméről. Azok egyszerűen dohánynak nézték a magyar káposztát!

A mesebeli debreceni töltelékes káposzta a fináncok kezei között végleg elköltözött, ám emléke örökre itt ragadt. Sőt illatozó formájában továbbra is köztünk él, rendületlenül!

(Ambrus Lajos írása alapján Gencsi Zoltán)

A hajdúk nyomában

A hajdúszoboszlói Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár november végén adott helyet a „Hajdúk nyomában” hagyományörző napnak.

Gencsi Zoltán teltház, magyar szürkés előadásával vette kezdetét a nap. Őt követték az eleven hajdúvitézek. A Bocskai kortól az 1848-as szabadságharcig tartó időszakot idéző, korhű ruhákban jöttek a böszörményi Hajdúsági Múzeum Baráti Körének fegyveresei. Adtak díszsortűzet, jelmezbe öltöztettek gyerekeket, mutogatták fegyvereiket, sőt korabeli hangszerek is előkerültek. Az érdeklődők közben kóstolhattak szürkemarhából készült gulyást, meg slambucot.

Este a Hajdúsági táncházban Heit Lóránt és zenekara, valamint a Forgó Rózsa Néptáncegyüttes együtt várták a vendégeket.

A nagy érdeklődéssel kísért, sikeres hagyományörző nap programja és szereplői megyénk számos településére meghívást kaptak.

Szürke Marci

A Magyar szürke-barátok II. találkozója tűnt fel a Hortobágyon. A kézzel horgolt baba a magyar szürke szarvasmarhát formázza, színvilágában közel azonos a kifejlett állat szőrének és szarujának színeivel. Készítője a nyíregyházi, dr. Bodó Enikő, akinek horgolt babáival minden hónap harmadik vasárnapján találkozhatunk a Kadarcsi csárda termelői piacán.

EGÉSZSÉGGEL AZ ÉLETÉRT nyugdíjas csoport élménybeszámolója

Idén ősszel több emlékezetes közös programunk volt, melyekből kiemelkedik a szeptemberi Hortobágy-Halastóra szervezett kirándulásunk.

A hortobágyi vasútállomás volt a gyülekező hely, fel-lendítettük a zömében üres kocsikkal járó személyvonat forgalmát, amikor népes csapatunk (a nap során rekord-létszámban, tizenhatan gyűltünk össze) vidáman felkászálódott a 9.36-kor induló járatra. A halastói kisvonatra átszállva a tanösvényen a Kondás-tóhoz érkeztünk. A hűvös reggel után a nap egyre jobban melegített, vidáman csivitelve, a táskákból elővarázsolódott pogácsákat majszolva, elbűvölve szemléltük a gyönyörű tájat, a növény- és madárvilágot. A Rétság elnevezésű toronyban az állványos távcső karnyújtásnyira hozta eléink a darvakat, kócsagokat, récéket, gémekeket. A szép látványtól feltöltődve utaztunk vissza a Függőcinege toronyhoz. Itt Anikó férje várt bennünket és teleszkóp segítségével újabb madárfajokkal bővítette tudásunkat. Láttunk kárókatonát, kanalasgémot, nyári ludat, rózsás gödényt, sirályokat és egyéb vízimadarakat. Megmutatta a víz növényvilágát is, legszebb a szőnyegként pompázó sárga tündérfátyol volt. Gyalog sétáltunk vissza és a fürdőző bivalyokról rovarokat csipegető pásztorgémeket is sikerült megcsodálni. Útközben még többször megálltunk, megosztottuk egymással botanikai, fitoterápiai ismereteinket, mert sokféle gyógyító növény került az utunkba.

A kiépített pihenőhelyen volt időnk kényelmesen meg-ebédelni, válogatott finomságok kerültek elő a táskákból (kiemelendő Petrikné Marika Ferdinánd-tekerce), lelkesen kóstolgattunk, kínálgattuk egymást. Kiváltságos élmény volt ez a nap mindannyiunknak, különösen azok számára, akik most jártak először ebben a Madárparadicsomban.

Október elején Petrikné Marika szívélyes meghívásának tettünk eleget, hogy megtanuljuk a vajaspárna elkészítését. A munka megkezdése előtt finom pogácsa, házi italok vártak bennünket. Marika meggyúrta a népes társaság részére a „tanuló” tésztát, mi pedig jó tanítványnak bizonyultunk, mert elégedetten tapasztalta, hogy sokan mozog-

nak otthonosan a nyújtófa társaságában. A lapok megtöltése során tudatosult bennünk az a titok, hogy milyen apróságokon múlik a tökéletes végeredmény. Bódi Piroska a hókifli elkészítését taníttatta, míg a párnák sülték, a kifliket formáztuk „kritikus” felügyelete mellett. Az elkészült finomságokat jóízűen „elárnyékoltuk”. Köszönjük a meghívást, a kellemes napot, boldogok vagyunk, hogy ilyen tornász-társaink vannak. Példaképeink ők, túl a nyolcadik x-en aktívak, tudásosztóak, vidámak. Boldog, hosszú életet kívánunk nekik!

Az őszi utolsó közös rendezvénye a darufesztiválhoz kötődik. Lelkes csapatunk kerékpárral gyülekezett, hogy a daruportákat személyesen megnézzük és közösen adjuk le szavazatunkat. Megcsodáltuk az ötletes kivitelezéseket, portáról-portára kerekeltünk a verőfényes napsütésben. Petrikné Marika finom birsalmasajttal lepette meg bennünket és növelte jó hangulatunkat. Borsóson örültek látogatásunknak, a Sóvirágnál a kapuból fordult vissza miattunk kedves vezetőnk. Új tornásztagunk Katonáné Irmuska, csokoládéval kínált és elmesélte a darudíszlet készítésének kulisszatitkait. Ismét gazdagodtunk egy jó programmal.

Nyugdíjas csoportunk két év alatt igazi közösséggé formálódott, a heti egészségvédő torna mellett egyéb összejövetelekkel színesítjük életünket. Létszámunk idén is bővült, mindent megteszünk, hogy testben és lélekben fiatalosak maradjunk. Ha hosszúak a téli esték, társaságra vágyasz, gyere közénk, tornázz, nevéss velünk!

Fazekas Kata,
Kovácsné Anikó

Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal adóhatósági felhívása

Tisztelt Adófizetők!

Felhívjuk az Adózók szíves figyelmét, hogy a 2016. év II. félévi helyi adók és gépjárműadó **pótlékmentes befizetésének határideje 2016. szeptember 15.** napja volt.

A szeptember hónapban postázott fizetési értesítők tartalmazták az adózók számlájának egyenlegét. Tájékoztatjuk ügyfeleinket, hogy befizetéseiket a gépi kitöltött készpénzáttutalási megbízásokkal, vagy átutalással is teljesíthetik. (Banki átutalás esetén kérjük a fizetési értesítőben szereplő azonosító számra hivatkozni a közlemény rovatban)

Amennyiben az adózó csekken szeretné adófizetési kötelezettségét teljesíteni, de a csekket nem kapta kézhez, az Adózónak kell jelentkeznie azért Adóhatóságunknál.

Értesítjük az adótartozással (gépjármű adó, helyi adó) rendelkező adóalanyokat, hogy az önkormányzati adóhatóság november hónapban megkezdje az adó-kintlévőségeinek behajtását.

A helyi adótartozások behajtása, a végrehajtási eljárás megindítása és lefolytatása, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 146. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, az illetékes önkormányzati adóhatóság feladata, illetve bírósági végrehajtó útján is foganatosítható.

Kérjük, azokat az adóalanyokat, akik adófizetési kötelezettségüknek nem tettek maradéktalanul eleget, a tartozásukat mielőbb rendezni szíveskedjenek, hogy a végrehajtási eljárást elkerülhessék!

Tisztelt Lakosság!

A **magánszemélyek kommunális adója** kapcsán beadott adóbevallások feldolgozását Hivatalunk adócsoportja folyamatosan végzi, amennyiben az ügyfél bejelenti, hogy az ingatlan tulajdonában változás következett be. Az adókötelezettség keletkezését, változását **a változást követő 15 napon belül be kell jelenteni** az Adóhatóságnál (adás-vétel, lakcímváltozás).

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy akik bevallási, bejelentési kötelezettségüket elmulasztják, azok részére az adóügyi eljárásban rendelkezésre álló adatok (Földhivatali nyilvántartás) alapján hoz a Hivatal határozatot, vagy adóügyi ellenőrzési eljárást folytat le hivatalból.

Kérjük, hogy azok az adózók, akik magánszemélyek kommunális adó bevallást eddig nem nyújtottak be, minél előbb tegyék meg. Ennek hiányában adóhatóságunk a bevallás benyújtásának elmaradását mulasztási bírsággal sújtja.

Iparüzési adóval kapcsolatosan kérjük a **feltöltésre kötelezett adózókat**, figyeljenek a **december 20-i** feltöltési határidőre! Jelezzük az érintetteknek, az adót nem elég befizetni, azt be is kell vallani! (bevallási nyomtatvány letölthető honlapunkról)

Felhívjuk továbbá a hortobágyi helyi adó fizetésre kötelezett adózók figyelmét, **ügyeljenek arra, hogy az önkormányzatunknál rendszeresített nyomtatványokon** tegyék meg bevallási, bejelentési kötelezettségeiket. Más település/város nevével jelzett adóbevallást nem áll módunkban elfogadni!

Kérdés, kérés esetén keressék ügyfélfogadási időben a Polgármesteri Hivatal adóügyi munkatársait, akik készséggel állnak rendelkezésükre!

Pénzügyi Osztály Adócsoport
Balmazújváros

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

BALMAZÚJVÁROSI JÁRÁSI HIVATALA

TÁJÉKOZTATÁS ÜGYFÉLFOGADÁSI REND VÁLTOZÁSÁRÓL

Tájékoztatjuk tisztelt ügyfeinket, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Balmazújvárosi Járási Hivatalának ügyfélfogadási rendje Hortobágy településen a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Ügyrendje értelmében a következők szerint:

minden hónap 1. és 3. hetében alakul: 9–10 óra

Tóthné dr. Kertész Mariann
mb. járási hivatalvezető

Ittas vezetés, halálos baleset, lopás kísérlet

2016. október 28-án 18 óra 30 perckor a Hortobágyi körzeti megbízott a 33-as főút mellett egy személygépkocsit észlelt az úttest melletti vízelvezető árokban.

A gépkocsi sofőrje egy 71 éves helyi férfi volt, aki az intézkedés megkezdésekor az árokban lévő személygépkocsi mellett ült. A helyszínen tapasztaltak alapján felmerült annak gyanúja, hogy a férfi az általa vezetett járművel úgy közlekedett, hogy a vezetés megkezdése előtt szeszes italt fogyasztott. Az idős férfi a járművezetést megelőző szeszes ital fogyasztás tényét a helyszínen elismerte, a vele szemben alkalmazott alkoholszonda pozitív értéket mutatott, ezért vezetői engedélyét a körzeti megbízott a helyszínen bevonta és vele szemben a Balmazújvárosi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya járművezetés ittas állapotban vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárást kezdeményezett.

Az eddig rendelkezésre álló adatok alapján 2016. november 15-én 18 óra 10 perc körül S. J. közlekedett az általa vezetett személygépkocsival a 3315. számú úton, Egyek felől Tiszacsege irányába, amikor a 8 kilométerszelvényben egyelőre tisztázatlan körülmények között elütött egy, az úttesten tartózkodó gyalogost. A baleset során a 61 éves egyeki lakos életét veszítette.

A szemle során közreműködő igazságügyi műszaki szakértő többek között elvégezte a láthatósági vizsgálatot, mely során megállapítást nyert, hogy az elhalt személy a láthatóságot segítő mellényt kifordítva viselte.

Egy tiszacsegei lakos egy munkahelyi lopásról tett bejelentést 2016. november 15-én 11 óra körül. Egy nő a sértett táskájából eltulajdonítási szándékkal kivette a pénztárcáját, de a lopásban megzavarták. A pénztárcában készpénz és személyes okmányok voltak.

Az elkövetőt a nyomozók még a helyszínen elfogták és előállították Tiszacsege Rendőrsre. A 18 éves nő beismerte tettét, ellene lopás büntett kísérlet megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárás.

Balmazújvárosi Rendőrkapitányság

SÉRELMEK A PSZICHIÁTRIÁN

Ha családtagja, barátja, ismerőse, hozzátartozója jogait megsértették a pszichiátrián, jelezze panaszát az alábbi elérhető-ségeken.

Alapítványunk több mint 20 éve biztosít ingyenes jogsegélyszolgálatot azok számára, akiket sérelem ért a pszichiátriai kezelésük során.

Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért Alapítvány

Cím: 1461 Budapest, Pf.: 182.

Telefon: 06 (1) 342-6355, 06-70-330-5384

E-mail: panasz@cchr.hu

Weboldal: www.emberijogok.hu

Minden információt bizalmasan kezelünk!

PSZICHIÁTRIAI SZEREK VISELKEDÉSI PROBLÉMÁKRA?

Ha gyermeke „tanulási problémára” vagy „viselkedési rendellenesség” miatt pszichiátriai szereket szed, és úgy érzi, hogy a gyermek állapota semmit sem változott vagy rosszabbodott emiatt, keresse az Állampolgári Bizottság az Emberi Jogokért Alapítványt. Az alapítványtól ingyenes tájékoztató kiadvány is kérhető a hiperaktivitás témájában.

Cím: 1461 Budapest, Pf.: 182.

Telefon: 06 (1) 342-6355, 06-70-330-5384

E-mail: info@cchr.hu

Weboldal: www.emberijogok.hu

Minden információt bizalmasan kezelünk!

A Római Katolikus gyülekezet ünnepi szentmiséi:

- december 24-n, szombat 21.00 órától,
- december 25-n, vasárnap 8.00 órától,
- december 27-n, kedd 8.00 órától.

Várunk mindenkit szeretettel!

Hasulyó János
római katolikus plébános

A Református gyülekezet ünnepi istentiszteletei:

- december 18-n, vasárnap 14.00 órától advent 4. vasárnap-i istentisztelet
- december 24-n, 17.00 órától Szentesti istentisztelet
- december 26-n, 14.00 órától Karácsony ünnepi istentisztelet
- december 31-n, 14.00 órától Óévi hálaadás

Várunk szeretettel minden érdeklődőt!

Baloghné Hajdú Krisztina
református lelkész

Gyászol a Mihalkó család, gyászol Balmazújváros, a pusztai népe, a népművészek közössége és a Mihalkó-féle kalapokat viselők népes tábora. Elhunyt a kalaposok kalaposa, Mihalkó Gyula kalapkészítő mester.

1949-ben Balmazújvárosban, kalapos dinasztia tagjaként született. A Mihalkó-féle hortobágyi pásztorkalap merinói bárány gyapjából, kézzel készített, egyedi formájú, a viselő foglalkozását jelző hortobágyi pásztorkalap. A balmazújvárosi Mihalkó család tagjai a 19. század derekától – öt generációjuk 11 kalaposmestere – foglalkoznak kalapkészítéssel.

Az édesapja műhelyében „csapta meg a gyapjú illata”, ott ismerkedett meg a mesterséggel. Első kalapját 15 évesen készítette el saját főjére. Mihalkó János nagyapa után nemcsak fia, hanem az unokája is az ősi mesterség rabjává vált.

Középiskolai tanulmányai befejeztével a BIOGAL Gyógyszergyárban helyezkedett el. A katonaság után a Nagyhegyesi Termelő Szövetkezetben dolgozott, közben elvégezte a gépipari technikumot is. Munka mellett nagybátyja, Mihalkó Zoltán kalapos mester műhelyében segédkezett.

Mihalkó Gyula és fia 1997-ben nyitották meg saját kalapos műhelyüket Balmazújvárosban. A pásztor- és viseleti kalapokat hagyományosan, az 1880-as évektől alkalmazott kézi technikával készítik. 1999-től Népi iparművész.

2003-ban a Népművészet Mestere címet a hortobágyi pásztorkalapok és a hagyományos paraszti kalapok készítéséért

A kalaposok kalaposa

Mihalkó Gyula (1949–2016)

kapta meg. Azóta számos díj és elismerés birtokosa: Hagyományőrző-díj, Király Zsiga-díj, Kőlcsey Ferenc-díj, Gránátalma-díj, Balmazújváros Város Kultúrájáért-díj, Szidor Kati emlékérem.

A hortobágyi pásztorok hagyományos kalapjait, a naptól, hidegtől és esőtől védő fejfedőt, ma már egyedül a Mihalkó család készíti az országban. Az idén a Mihalkó-féle hortobágyi pásztorkalapot felvették a Magyar Értéktárba.

Mihalkó Gyula bejárta mives kalapjaival a legrangosabb sokadalmakat, kiállítási helyszíneket. Nem hiányozhatott a Kézművesek Ünnepeiről és a hortobágyi Hídi Vásárról sem. Ezreknek mondta mosolyogva egy-egy sikeres kalapválasztást követően: „Kalap szakadjon, a gazda maradjon!” Hordják egyedi kalapjait itthon és szerte a világban. Balmazújváros messze földön híres „nagykövete”.

Példás türelemmel viselt betegségétől – mindannyiunk fájdalmára – kalapjai sem tudták megóvni. A mester életének szövete végleg szétszakadt...

Aki a Mestert felkereste az nemcsak kalapot tanult meg választani, hanem azt viselni is. Kalapjaival koronázott meg bennünket.

Az újvárosiakra különösen figyelt. Neked ez való- s adta az összetéveszthetetlen parasztkalapot. Tanította az embereket újvárosivá válni. Vallotta: Ha magadat nem tiszteled, akkor azt hogyan várod el másoktól! Szálfa természetével és bátran formált véleményével erőt sugárzott.

A kézműves társak és a pásztorok előtt műhelyének ajtaja éjjel-nappal nyitva állt. Csöndes tisztelettel százaknak, ezreknek készített kalapot. Rendíthetetlen hűséggel szolgálta őket.

Még itt van bennem, a közeli, októberi emlék. Már ágyhoz kötött beteg volt. Hortobágyon éltem állt egy gyermek: Zoli bácsi, Mihalkó Gyula kalaposmester unokája vagyok. Nagypám, Jóska bácsi slambucát kívánja. Tudna nekem segíteni? Lett slambuc. Örömmel adták. Üdvözlöm Mihalkót! – mondta Jóska.

A család apraja és nagyja segített a kalapok készítésében. Ki gyapjút szálalt, ki tömörített, ki szegett, ki bélelt, ki szalagozott, ki pecsételt... Ez táplálta benne a reményt!

Büszkén vitte a zászlót a budai várban, a Mesterségek Ünnepén: erővel, hűséggel és reménnyel.

A kalaposmester átformálta Szózatunkat: Hazádnak, Balmazújvárosnak, rendületlenül légy híve... Mihalkó Gyula, születésed-től ravatalodig az voltál.

A pásztorok ősi jelképe, a darutoll díszíti kalapjait. Halálában is hű maradt. Megvárta őszi madarait, s a darvak emelték lelkét az égi legelők elérhetetlen messzeségébe...

Onnan figyel ránk. Hogyan, s miként éljük tovább – most már nélküle- pusztai életünket.

Drága Barátunk Isten veled!

Gencsi Zoltán

Komposztünnap az oviban

„Ahol a földet éri”, és szürke marhák bőgésétől hangos a puszt, kicsiny pusztai községben, Hortobágyon, lelkes zöld óvodások élnek. A két csoport közül is a legbátrabbak a Kisfecske csoport gyermekei, akik mindennap nyitott szemmel és füllel járják az erdőt, mezőt, a híres pusztát.

A titkot rejtő erdőben megismerik a különböző fák neveit, fejlődésüket, tulajdonságaikat, hasznukat, szóval minden fontosat, amit az erdő rejt. A gyerekek fürkésznek nagyítóval, távcsővel, vagy egyszerű papír nézőkével.

Megismerik a különböző zöldségeket, gyümölcsöket... Lelkesen kóstolgatják, fogyasztják az egészséges ételeket. Kapálnak, gyomlálnak a kertjükben, és a megtermelt vegyszermentes növényeket el is fogyasztják. És a hulladékkal mi lesz? Természetesen komposztálják! Barátjuk, Gilisza Guszt. Őt örökre fogadták, a csoportszobájukban gondozzák, nevelik. Igazi gilisztafarmot alakítottak ki.

A gyerkőcöknek kedvenc csemegéjük az alma, amit szívesen fogyasztanak. Almás könyvet készítettek, így tanulták meg az almafa életének főbb eseményeit rügyfakadástól az almaszüretig... vagy a magból hogyan lesz az alma?

Gilisza Gusztit egy esős időben fedezték fel a homokozóban, ahol éppen kibújt a földből. Jó alaposan szemügyre vették, megnézegették, és elhelyezték a lombkomposztálójukba. Szerették volna jobban megismerni, így üveg

palotába költöztették. Nagy utat tett meg barátjuk, Gilisza Guszt. Eleinte félt az üvegpalotába, de miután besötétítették az üvegpalota falát és rendszeresen táplálták a talajt, locsolgatták, egyre kényelmesebb lett ott élni. Guszt megmutatta mit tud. Bevezette őket a

komposztálás művészetébe, és elmesélte nekik, hogyan lesz a komposztból jó kis humusz. Megmutatta barátainak a szárlábúakat és minden érdekes rovar, bogarat, akik a kinti komposztálóban élnek.

Ősszel a természet kincseivel díszítik fel az udvarukat. Tököt, kukoricaszárakat, kukoricacsöveket használnak a díszítéshez. Tököt vájnak, lámpást készítenek.

Gilisza Guszt pedig rendszeresen kap az apróra vágott finomságokból. Néha vizet fröccsentenek be az üvegpalotájába, hogy ki ne száradjon a talaj. Tudják, Gusztinak is élhető lakást kell biztosítani. Szeretik késsel összevágni az almahéjat, banán héját, uborkát, maradék paradicsomot. Viszik a kert komposztálójukba. Mert ennek a Kisfecske csoportnak van lombkomposztálója és zárt műanyag komposztálója is. Bizony, meg kellett tanulni forgatni, locsolni a tárolókba gyűjtött anyagokat. Időnként még földet is szórnak rá.

Ha a szomszéd kertjében ősszel kukoricát törtek, és a csövekről lemorzsolták a szemet, érdekes dolgokat tanultak. A kukoricaszemből képeket, a csutkából pedig babákat készítettek. Hej, az volt ám az igazi mulatság, amikor közösen

táncoltatták a babákat! Guszt csak lapult az avarban! Még a fülét is bedugta, olyan hangosan szolt a zene.

Kirándulásaikon mindent megtanultak a földről, vízről, levegőről. Nagy hasznát is vették a tanultaknak, hiszen közben kiokosodtak, mit lehet a zöld kukába tenni és mit nem. Lelkesen tanulták a szelektív hulladékgyűjtést is.

De nézd csak! Ismerik az összes gyűjtő nevét, a kukák tartalmát. Guszt roppant büszke rájuk.

Az a sok környezetvédelmi jeles nap mind abban segítette őket, hogy megismerjék, mi jó a Földnek, a legszebb kék bolygónknak a világon. Lelkes természet és környezetvédők. Játékosan megtisztítják a vizeket, hogy az ott élők egészségesek legyenek.

A Föld napja, Madarak és fák napja, Víz világnapja fontos esemény az életükben. Tudják, az őselemekre vigyázni kell. Minden tevékenységükben fellelik a komposztálás lehetőségeit, gyakorolják szabályait, ismerik a komposztálás fontosságát. Sokat tanultak Gusztitól. Igazi humusz készítőkké váltak. Ha nem hiszed, járd utána! Keresd fel a komposztálódba Gilisza Guszt rokonait, ők bizony elmondják, hogyan tanultak a Kisfecskek komposztálni!

Hogy nincs komposztáló? Hát készíts egyet, fogadj örökre egy gilisztát, tőle biztos megtudod! És ha nem hiszed, járd utána ebben a csodálatos községben, ami a világörökségünk része, tele boldog emberekkel és boldog gilisztákkal.

Baranvainé Fekete Ilona

Nyugdíjas Est Hortobágyon

November 4-én került sor településünkön az Idősek Estjének megrendezésére a Hortobágyi Petőfi Sándor Általános Iskola tornatermében, ahol több mint 100 nyugdíjast látott vendégül az Önkormányzat. Az estét Vincze Andrásné polgármester köszöntője nyitotta meg. Ezt követően színes műsorok szórakoztatták a vendégeket. Fellépett a Hortobágyi Délibáb Népdalkör, majd Mészáros János Elek operaénekes. Az est folyamán a talpalávalót az Orion Zenekar szolgáltatta. A szokásainkhoz híven idén is volt tombolasorsolás, melynek alkalmával sok szép- és hasznos ajándék talált gazdára.

Köszönetet mondunk a sikeres rendezvény valamennyi szervezőjének, közreműködőjének és támogatójának!

Pásztorkodás – az élő hagyomány

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár vándorkiállítása november 24-től Hortobágyon fogadja a látogatókat. A „Pásztorkodás-az élőhagyomány” című kiállítás sokunk meggyőződése szerint, végre hazaért! Hiszen hol lenne méltóbb helye, mint nálunk, ahol az állattenyésztésnek, ill. a pásztorkodásnak

évszázados múltú hagyományai vannak. Hála Istennek ezek a hagyományok nálunk még élők. Hortobágy a legeltető állattartás ősi helyszíne, egyben az utolsó mentővára is. Nem véletlen, hogy 2008-ban megkapta a Magyarország legjobb élő hagyományokat őrző helyszíne kitüntető címet. Ha végigjárjuk a kiállítást: a táj, a pásztorok, a jószágok és eszközök zöme hortobágyi vagy Hortobágy „mellyéki”. A táj a simaságával, a gémeskutakkal, amik nemcsak az itatást szolgálták-szolgálják, hanem az üzenetek továbbítását is. Most is jó az üzenetük: még vannak jószágok és azok innának.

A pásztorok, akik itt élnek vagy dolgoznak közöttünk. Kiemelve Hortobágy Örökös Pásztorait, úgy, mint néhai Szabó Gábor csikós, Garai Lajos csikós, Garai János csikós, Kordás József csikós, Kordás János csikós, csinos Molnár Imre gulyás és Tóth József juhász. Van-e magyar vidék, ahol még ilyen népes pásztorságot találunk? És ott hány

példaadóra figyelhetünk? Bodó Imre bácsi és hortobágyi munkatársainak tevékenysége ma már összeforrt a magyar szürke megmentésének legendás történetével. Hortobágy sokféle és népes józágaival a régi magyar háziállatok megőrzésének és fenntartásának egyik legfontosabb helyszíne. Van-e

folytatás? A kiállításban erre is választ kapunk. Ott vannak a dinasztiaiak: Garai, Kosina, Bordás, Máté, Nagy családok. Maradjon is így, gyermekeink szeressék meg az életformát és a hortobágyiságot, hogy legyen jövő(nk)!

Köszönjük Dr. Szőlőssy Gábor agrármérnök-muzeológusnak az ötletet, a megvalósítást és a vándoroltatást! A pásztorkodás életformája és ezáltal Hortobágy, a magyar haza számos helyszínén kapott és kap a jövőben is megérdemelt figyelmet. Megtiszteltetés számunkra, hogy a kiállítás a karácsonyi készülődés idején érkezett hozzánk. A „Pásztorkodás – az élő hagyomány” című kiállítás, a hortobágyi advent szívet melengető, mindannyiunk számára fontos eleme. A kiállítást jó szívvel ajánljuk sokak szíves figyelmébe, amely 2017. március végéig látogatható! Nézzék és lássák mind többen!

Gencsi Zoltán

Adventi Vásár

2016. december 3-án, hagyományainkhoz híven idén is megrendeztük az Adventi vásár rendezvényünket a Titi Éva Faluházban.

Reggel nyolc órától az árusok portékáinak széles kínálatából válogathattak az érdeklődők. Kézzel készített tárgyak, -díszek, karácsonyi ajándékok, festmények csalogatták a vásárlókat.

A délelőtti folyamán a gyermekeket játszóház fogadta, készíthettek karácsonyi díszeket, mézeskalácsot süthettek.

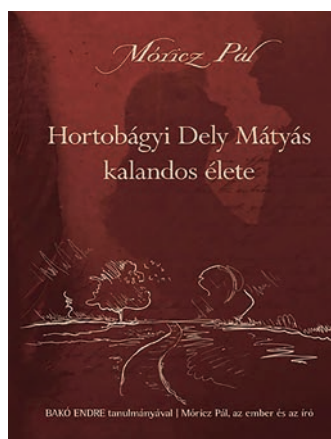

A délutánt a hortobágyi óvodások karácsonyi műsora, majd a Gézugázok Bábcsoport előadása színesítette, zárásként pedig a „Mi ketten a Tarkabarkák” karácsonyi bábjátéka nyújtott felejthetetlen élményt.

Az adventi vásár napja meghittén, kellemesen telt.

Köszönetet mondunk a rendezvény valamennyi szervezőjének, támogatójának és közreműködőjének, akik önzetlen munkájukkal hozzájárultak a nap sikeréhez!

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket Kívánunk Mindenkinnek!

A hajdúnánási születésű Móricz Pál debreceni középiskolai tanulmányait félbeszakítva vág bele az újságírói pályájába. Szegedi és aradi működését követően a századfordulótól Debrecenben lapszerkesztőként dolgozott. Miután az 1907. évi országgyűlési választáson nem sikerült mandátumhoz jutnia, a fővárosba költözött és az Egyetértés című lap belső munkatársa lett. 1919-től haláláig (1936) a Magyarság szerkesztőségében dolgozott, közben a Hazánk című hetilapot is szerkesztette.

Regényeiben, novelláiban, rövid rajzaiban többnyire a hajdúsági emberek életét, múltját ábrázolta. Megértéssel és szeretettel rajzolta népi alakjait, szomorúan figyelte az átalakuló paraszti életmódot, a Hortobágy változásnak

Könyv Dely Mátyásról

indult világát. Hagyományos, ráérősen részletező stílusban írt. Szívesen jegyezte föl a régi történeteket, anekdotákat. A hajdúsági népeletet, szokásokat megőrző írásai ma már értékes forrásmunkának számítanak.

Megjelent kötet: A magyar föld urai (Regény. Szeged, 1898), Szabad hajdúk (Novellák. Szeged, 1900), A kurtanemesek földjén (Regény. Debrecen, 1901), A boglyake-mence mellől (Novellák. Debrecen, 1903), Barangolások (Debrecen, 1904), A Kárász uraság kocája (Novellák. Budapest, 1904), A falusi zsidók (Novellák. Debrecen, 1906), Zúg a nádas (Regény. Debrecen, 1909), Pusztuló világ (Novellák. Budapest, 1912), Régi magyar élet (Novellák. Budapest, 1913), Naplemente (Novellák. Budapest, 1914), A fergetegből (Novellák. Budapest, 1917), Magyar sirató (Novellák. Budapest, 1925), Rejtelmes Alföld (Novellák. Budapest, 1926), Hortobágyi legendák (Novellák. Debrecen, 1928).

Jellemző, hogy Móricz Pált életében nem ismerték íróként Nánáson, pedig száz számra rúg azon tárcanovelláinak, rajzainak száma, melyek rajongva szeretett „hajdúköz-

ségének” múltját örökítették meg. Igen beszédes egy 1931-ből fennmaradt levele, melyet barátjának, Tóth János tedeji tanítónak írt.

„Ott nem ismernek engem... tapasztalatból tudom. Jobb esetben összetévesztenek Móricz Zsigával.... Azért nem hiszem, hogy valaha eljutok-e én még hozzátok. Nánással is az lesz az esetem, nem lesz hova, kihez lemennem... Hanem az emlékezéseim a hajdú múltból annál mélyebb szántásúak lesznek és írásaim aranykalászaival kárpótolnak és örökre a szülőföldre kötnék az onnét már hiába várt megbecsülésért, szeretetért! Kicsérélődnek ők ott teljesen, de én írásaimban átmentem a szebb jövőnek a hajdani igaz, erős hajdút, meg a magyar fajta többi érdemesebbjét is – ezzel betöltöm, elvégzem, amire küldtem.”

Móricz Pál írásainak gyakori alakja, Debrecen városának első hortobágyi állatorvosa, Dely Mátyás. Az állatok gyógyítójának szakértelme két forrásra támaszkodott, a tudományban felhalmozott ismeretek a pásztoroktól ellesett fortélyokkal váltak bölcsen nyugodt gyakorlatiassággá. A különböző állatfajtákhoz kötődő megfigyeléseit a megjelent

szakkönyveiben olvashatjuk. Ismeretei a „lúdoktorságot” messze túllépték, mindent magába szívott a pusztai életből. Hamar a neves vendégek idegenvezetője, sőt az írók, festők ihletője és segítője. A tiszteletövezte ember, már életében legendává vált. A Hortobágyra érkező tudósok, művészek, szakmai és politikai méltóságok nem kerülhették el házáat.

Móricz Pál sem tett másképp, a neves állatorvos ismeretei (is) hitelesebbé tették írásait. Oly’ annyira, hogy írásainak többsége napjainkra forrásértékűvé vált.

Móricz Pál megírta a kiváló állatorvos életét regényes formában, de azt korábban csak újságokban, részletekben olvashatták. Majd a regény feledésbe merült. A könyv napjainkig kiadatlan maradt. A Hortobágy Természetvédelmi Közalapítvány ezt a hiányt pótolta: Lente István illusztrációival megjelentette az életrajzi regényt, amelyhez Bényei József írt előszót. Bakó Endre tanulmánya pedig beszámol a sokáig rejtve maradt kézirat sorsáról, portrét rajzol a kevésbé ismert Móricz Pálról (1870–1936), akinek munkássága nélkül szegényebb lenne mind a Hortobágy, mind a Hajdúság múltjára vonatkozó ismeretünk.

Jézuska puszedlje

Hozzávalók: 30 dkg liszt, 1 csapott teáskanál szódobikarbóna, 12,5 dkg méz, 4 dkg vaj, 2 db kisebb tojás sárgája, 8 dkg porcukor, 1,5 tk mézeskalács fűszerkeverék, 2 púpos evőkanál tejföl, 20 dkg étcsokoládé, 2 ek olaj

Így készül: Először a mézet összeolvasztjuk a vajjal és hagyjuk kicsit hűlni. Hozzáadjuk a porcukrot és a tojások sárgáját, majd kevergetve a fűszerkeveréket és a tejfölt. Ezután beleforgatjuk a szódobikarbónával elkevert lisztet. Egy tálba rakjuk és lefedve a hűtőben pihentetjük egy éjszakát. Enyhén vizes kézzel diónyi golyókat sodrunk belőle, amiket sütőpapírral bélelt tepsibe sorakoztatunk. 180 fokon, légkeveréssel kb. 8-10 perc alatt megsütjük. A csokoládét vízgőz felett megolvasztjuk az olajjal, és megforgatjuk benne a puszedlikat.

Forrás: www.mindmegette.hu/csokis-mezes-puszedli.recept

Krampuszkorty

Hozzávalók: 2 dl vörös pezsgő (legjobb, ha édes), 1 dl áfonya vagy fekete ribizlilé, 1 lime leve, 1 teáskanál barnacukor

Elkészítés: Az áfonya vagy fekete ribizli levét, a lime levét és a barnacukrot jéggel együtt fedeles pohárban összerázzuk, majd leszűrjük nagyobb méretű pezsgőspohárba. Ezután felöntjük a pezsgővel.

<http://www.partyonty.hu/posts/720>

Tárkonyos hallé

Hozzávalók: 50 dkg afrikai harcsafilé, 2 fej vöröshagyma, 2 gerezd fokhagyma, 2 db burgonya, 4 evőkanál tejföl, 2 dl száraz fehérbor, 1,5 l víz, 2 db babérlevél, fél citrom leve, fél csokor petrezselyem, 1 evőkanál tárkony, só, bors

Így készül: Az apró kockára vágott vöröshagymát némi zsiradékon megpároljuk, majd hozzá adjuk a megpucolt, felkockázott burgonyát és ezt is megdinszteljük. Hozzáadjuk a zúzott fokhagymát, majd lehúzzuk a tűzről.

Sózzom, borsozom, megszórjuk tárkonnyal, hozzáadjuk a babérlevelet, az aprított petrezselyemzöldet, felöntjük fehérborral, visszatesszük a tűzhelyre és forrástól számítva 15-20 percet főzzük. Az apró kockára vágott halat, a tejfőllel és a citrom levével a leveshez öntjük és összeforraljuk. Forrón tálaljuk.

Tűzdelt pulykacomb

Hozzávalók: 1,5 kg pulykacomb, 2-3 gerezd fokhagyma, 10 dkg füstölt szalonna, pulyka fűszerkeverék, 20-30 dkg aszalt szilva, 1,5-2 dl étolaj, 1 alma szeletekre vágva

Elkészítés: A pulykacombot késsel sűrűn beszurkáljuk. A szúrt nyílásokba felváltva füstölt szalonnát és fokhagymát tűzdelünk. Megszórjuk a húst a fűszerkeverékkel, és meglocsoljuk olajjal. Mellé tesszük a szeletelt almát és az aszalt szilva darabokat. Alufólia vagy fedő alatt 1 órát sütjük. A pulykacombot felszeleteljük, és a pecsenyelével meglocsoljuk. Köretként kínálhatunk hozzá rizst, burgonyát vagy zöldséget is.

<http://www.mindmegette.hu/tuzdelt-pulykacomb.recept>